

Virðingin slept upp á fjall — skeivur floti — mentalitets- broyting — kjak ...

John Smith skivrar

»hetta er nær knýtt at flotanum og tí máta, sum fiskað verður uppá og tann máta, sum ein hugsar uppá innan fiskivinnuna.

Vit hava verið vanir við at hugsa í tonsum og fáa tons heim — fylla skipini osfr. og hetta er so ein mentalitetur, sum vit megu koma burtúr. Tað er neyðugt at fara at hugsa í virðum ...» orðarætt citat eftir Birgir Danielsen í fjølmiðlunum.

Í Sosialinum tann 30. apr. 88 sigur Birgir Danielsen í samb. við úttalili sít at »ESTHER»

er besta fiskiskipið, at tað í sær sjálvum er ein konstatering, men at hann ynskí at fáa eitt orðaskifti í gongd ... Íðan, lat okkum so royna kjak.

Tað kann sláast fast, at ein er glaður yvir, og fyrri, at klokkan nú er fallin í slag, ein er glaður yvir, at tann einstaklingur í okkara samfelag, ið stýrir, ella eg skal møguliga heldur siga kann stýra 90% av okkara produktion, 90% av okkara exporti, 50% av okkara bankaverð, beinleiðis og ein stóran part av restini — óbeinleiðis, at soverðið eindomi av makt-koncentration, nú í sinum uppleggi, ella uppáttur-tøku av livsneyðuga kjakinum, sigur seg áðan tað neyðturviliga í einum broyttum filosofiskum grundstøði, tá ið tað kemur til fiskiskap/fiskivinnu/fiskasølu. Hetta omanfyrirstandandi er eisini ein konstatering.

Síðani til úttalilið, ella niðurstøðuna, um at flotin er »skeivur». Her er óivað einhvør miskiljing íkomun, tí at skira allan flotan »um »skeivan», er ivaleyst at taka munnin ov fullan, eins og tað er ov avgjørt at siga at »Fugltúgv-an/Saturn III» møguliga eru einastu røttu ferini.

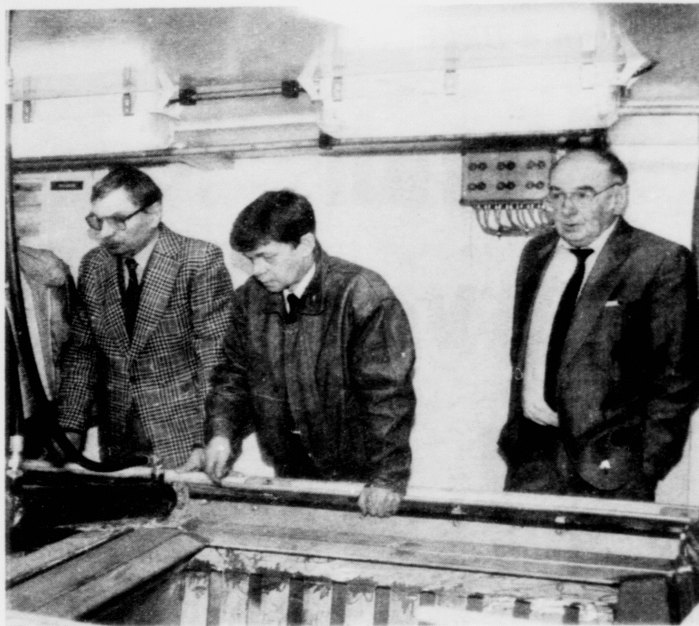
Í fyrsta lagi, so er at siga, at eitt skip er eitt samansett amboð, og alt eftir hvørjum veiðihátti/máta, ið nýttur verður, ber til at brúka/misbrúka amboðið, við

støði í valdandi/galdandi filosofiska grundarlagi, ella heilt einfalt, um hugsunarhátturin er í lagi, ella av lagi.

Tað ber tí til at siga, at neyvan er nakað meira rætt/rationelt amboð enn ein fullblóðs-togari frá Tórshavnar Skipasmiðju, av i dag, ella djúpvatns-togari frá Skála Skipasmiðju, av i dag, og tað er heldur einki til hindurs fyrri at eitt gjøgnum-mekaniserað/rationeliserað linuskip sum »Fugltúgv-an» ella »Saturn III», reint faktisk kunnu avfiskað og leggja upp fleiri kilo (tons) heldur enn tilsvarendi togarastødd. Eisini av ungfiski — so tað er ikki her, ið ein skal leita eftir spurninginum um skeivt/rætt.

Bert soleingi vit ikki evna at stýra okkum sjálvum, kann ein tosa um at »Fugltúgv-an»/»Saturn III» eru »rættari skip» heldur enn TS-designið, heldur enn 3-S-designið av i dag og hetta botnar aftur í galdandi mentaliteti, tí mett sum amboð eru TS og 3S-togararnir framúrskarandi. Av skipum í gerð i dag á føroysku skipasmiðjum er eitt skeivt design, eftir minum høvdi og tað er Solstrand-designið suðuri á Vágs skipasmiðju, tað er hvørki høvdi ella hali, tað verið seg tekniskt ella figgjart, fyrri ikki at tala um rationalitet.

Hesin kritikkur hevur einki við

Umboð fyrri Fiskasølu og Sjóvinnubanka umboð á Fugltúgvuni, her saman við John Smith, sum hevur designað skipið

sjónarmið

sjálvt skipasmiðjuarbeðið á Vágs Skipasmiðju at gera, tað er bara hetta at tað er/og eigur at vera ein sera álvarsligur spurningur, hetta at forma strikur til langliva stál, serliga um strikurnar eru skeivar.

Við øðrum orðum: Tað er mátin, vit brúka og/ella misbrúka amboðini uppá, ið ger munin ímillum skeivt og rætt, tí sjálvandi er tað skeivt at eitt 200 kassa hál einans gevur 50 kassar í lastina, sum síðani, aftaná flakamaskinurnar geva uml. 20 kassar til Fiskasøluna. Í mun til linuveiðuformin, ið aloftast gevur fyra ferðir so nógv kilo til export við sama reduktionsfaktori yvir fiakamaskinurnar, so er hetta áttókt tí, ið kann kallast eitt økologiskt misbrot.

Herafturat kemur so góðskunumurin á teimum 10% frá tí superrationella togaranum og so teim 40% frá tí optimalt rationella linuskipinum.

Reiðarafelagið er í døpurhuga, um felagið er rætt citerað í Dagbl. tann 29. apríl, har tað stendur: »Feskiskaflostin á húsangang!» og satt at siga er útlitið vorðið sum dapurt, ikki tí, lítir ein at saman-setingini av nevndini í Føroya Reiðarafelag, so er ilt at fáa eygað á røttu talmonnum fyrri okkara flota, tað eru meira virkisintressir, ið har eru umboðaðar, og tann floti, ið periferiskt hongur við í hesum eksklusiv klubba, er minni interessantur enn tann politiskt málrættada kampgrupp-aktiviteturin frá hesum jammer-

forum.

Men, men, tað hevur sæð svart út fyrr og nettup í tí, sum manns-morð dulta vektútbýtis-prosentinum fyrri togarar, soleiðis sum hetta hevur verið allar dagar, síðani vit kollektivt sleptu virðingini upp á fjall, nettup í hesum fjalda brøkpanti goymir seg vitanin, vissan og prógv við fyrri at kunna økja samlaðu veiðuna av okkara grunnnum, serliga nú, áðanannin, á høgum plani, er vorðin hendan, at tað er vorðið tað filosofiska støðið, vit eru noyðdir at ajourføra, haðartil at tað hóskar betur, til fyrst og fremst náttúrigivnu fortreytirnar, tað økologiskt treyt-aða, og restin skuldi síðani blivið ein logisk konsekvens, ein sjálfvlgja. Tað vil gerast ein spurningur um tíð, og ein av forútsætningunum er at vit, so við og við aftur venja okkum við at virða lóginar, í hesum føri ikki tær av Føroya Løgtingi settu reglugerð, grein 13, men teimum lógum, ið eru galdandi fyrri continuiteti og javnvág í tí umhvørvi, har okkara resource-grundarlag føðist, veksur, ynglar og doyir. Ein annar forútsætningur er at hendan, nú áðananna, neyðuga mentalitetsbroyting gerst landsumfatandi og tá alt kemur til alt, er tað so talan um annað enn eina afturvandan til góðan, gamlan føroyskan siðarv, har virðingin fyrri øllum, sum livir og nærst, altið var í hásæti.

Ella rætt og slætt ein afturvandan til ta djúp-

kendu virðingina fyrri øllum, ið livir og nærst, ið var og er, og sum framhaldandi verður fortreytin fyrri øllum sum er, saman við tí neyðuga, eisini aftur at fáa í hásæti aftur, tað eftirhondini mediuskadda álitið manna millum, og so tí, fyrri eitthvørt fólk, neyðugu, sínámillum virðingina. Virðir, ið tað eisini er gingin inflation í, orsakað av málrættari niðurvurðing og háðan, ið framd verður av kross-fiskatænandi, hálsandi hundum, í einari friari pressu, sum við gjarðing er um at gyrða seg sjálva inni í meira og meira týðuligum ófrælsi.

Hvi gerst ein altið so innviklaður, ella er tað tí at hetta er so samansett, er tað tí, at hetta at liva ikki einans er eitt ego-tripp ella er tað tí at eisini eitt ego-tripp, ærvar einhvønn, ella øll hini eisini.

Er tað tí at vit, tá alt kemur til alt, øll somul, viljandi ella óviljandi varða hvør av øðrum.

Tað var ikki ætlanin við hesi kjakroynd, eg skuldi bert nema við nakað innlýsandi einfalt, tí tað er jú einfalt, hetta ið danir kalla »at følge naturens orden».

Tekniskt sæð er hetta ihvørtfall einfalt. Ein kundi t.d. byrja við fesk-fiskalastini, garnerað og isolerað av nýggjum, soleiðis at neyvt verður ímillum kassarar og soleiðis at alt ikki-brúkt volumen verður »skúmað», og á ein tilíkan hátt, at lastirnar goyma so nógv betur enn tær